

KATOLISISMEN

OG DET PERSONLIGE GUDSFORHOLD

AV A. LUTZ

PREST I DOMINIKANERORDENEN

OSLO 1927 - OLAF NORLIS FORLAG

INNHold:

I. Personlighet

II. Kan en katolikk ha personlighet

III. De kristnes forhold til Gud etter den katolske lære

IV. Selvmotsigelse? .

V. Kirkens vesen .

VI. Forskjell mellom den katolske og den protestantiske oppfatning av kirken

VII. En hierarkisk autoritet er nødvendig

VIII. Autoritet og frihet er ikke motsatte begreper

IX. Gud er ikke en fremmed i oss

X. Kristi autoritet er av guddommelig karakter

XI. Kirkens autoritet er den samme som Kristi

XII. Kirkens autoritet sammenlignet med andre autoriteter

XIII. Kirkens fullmakt hevder seg overfor historien

XIV. Misforståelse

XV. Bibelen alene?

XVI. Bibelen står over den enkeltes individuelle forstand

XVII. Det er samfunnets autoritet som forvalter samfunnets eiendom

XVIII. Kan vi læse Bibelen på egen hånd?

XIX. Hvorledes den enkelte oppnår den sanne innsikt i Bibelen.

XX. Kirkens forhold til Evangeliet

XXI. De som ubevisst tilhører Kirken

XXII. Autoriteten utvikler personligheten

XXIII. De store kristne

XXIV. Kirkens forfallsperioder

XXV. Den katolske lydighet er et tegn på en mer utviklet personlighet.

Avslutning

I. Personlighet.

Personlighet, rett til uavhengig tenkning, rett til å leve og handle etter sin egen overbevisning og til å utvikle seg etter sine særegne anlegg, er ting som menneskene alltid gjør krav blir seg den menneskelige verdighet bevisst. En politiker som lar seg ta på slep av andre, en kunstner som blindt følger motens strømninger og lukker sitt øre for inspirasjonens stemme i sin egen barm, en vitenskapsmann uten egen dømmekraft i sitt forskningsarbeide, kan ikke gjøre fordring på vår fulle aktelse. Men enda mere forlanger vi personlighet i det religiøse liv. For uendelig mere enn av politikk eller kunst eller vitenskap avhenger vårt livs utfoldelse, vårt hjertes fred og vår evige skjebne av den stilling vi antar overfor Gud. Derfor skal det fremfor alt være vi selv som har det avgjørende ord i de spørsmål som angår vårt religiøse liv.

II. Kan en katolikk ha personlighet?

Nå er det en kjensgjerning at vi katolikker ofte beskyldes for å miskjenne eller undervurdere den personlige religions verd og nødvendighet. Den katolske form for kristent liv skal hindre dets fulle og frie utfoldelse. I religiøs henseende skal vi bare ha et forminsket personlighet; vårt forhold til Gud skal være blottet for den opprinnelighet og den inderlighet som svarer både til Guds krav og vårt eget hjertes lengsel.

Spør vi om grunnen til denne ringeaktende dom, så får vi følgende svar. "Den katolske kirkes autoritet er det som kuer det personlige liv. Den tynger på sjelen som et åk, og står som en skillevegg mellom Gud og den. En katolikk har ikke lov til å tenke annerledes enn paven i religiøse ting. Han behøver endog ikke å vite hva han skal tro; paven, biskopene, prestene vet det, og det er nok. En alminnelig legmann tror på hierarkiet uten å bry seg om hvor dets lære stammer fra, hva den inneholder, eller hvorledes den stiller seg til fornuften og den guddommelige åpenbaring. På samme måte er katolikkenes moralske liv ikke betinget av deres egen samvittighet, men av de lover som kirken pålegger. En sådan tilstand kan ikke annet enn kvele personligheten; for et religiøst initiativ blir umulig, tankelivet sovner inn, og det moralske liv mister karakteren av frihet og kjærlighet, for å utarte til mekanisk vanegjengeri. For enkelte kan vel dette formynderskap være til nytte. Der finnes jo alltid mennesker som mangler dømmekraft og viljeenergi og som gjerne finner seg i at andre tenker for dem og anviser dem deres plikt. Imidlertid lar den katolske kirkes autoritet seg ikke forene med den respekt som de fleste mennesker med rette føler for seg selv, heller ikke med Guds egne rettigheter, da Gud direkte vil virke i de kristnes sjeler." Trelldom er et sterkt ord; dog finnes der ikke få protestantiske teologer som med forkjærlighet bruker det, når det gjelder å fremheve det mest karakteristiske trekk i vårt trosliv.

Blant de mange bebreidelser vi er gjenstand for er der ingen som vi mere ville ta oss nær av, dersom vi ikke i forveien visste at den beror på en misforståelse. Imidlertid akter vi å påvise hvordan en katolikk til tross for kirkens autoritet står i et personlig og intimt forhold til Gud, i et forhold av direkte og umiddelbart samliv med Ham, og at intet i vår oppfatning av kristendommen står i motsætning til den frihet som Kristus har bragt oss.

III. De kristnes forhold til Gud etter den katolske lære.

Den katolske lære betegner det kristelige liv som en tilstand hvor sjelen får del i Guds eget liv. Det som vi kaller for "den helliggjørende nåde", er den store overnaturlige virkelighet som er uttrykt i disse ord. "Han har skjenket oss store og dyrebare forjettelser, for at vi ved dem skal bli delaktige i den guddommelige natur." (2. Pet. 1. 4.) Denne uttalelse av det nye testamente tar vi i ordenes fulle sannhet. Det liv som evig utfolder seg i Gud, blir gjennom Jesu frelsesverk overført til den kristne sjel. Sant nok at et skapt vesen ikke kan romme i seg den guddommelige tilværelse i dens uendelige dybde og fullkommenhet. Vårt vesen er begrenset; vi kan ikke ta imot det guddommelige uten at det undergår en innskrenkning i vårt indre; men allikevel får vi ved Guds nåde andel i hans natur. Hvordan kunne ellers evangeliet tale om en ny fødsel og påstå, at de som tar imot Guds Sønn blir selv Guds barn? Hele vårt kristelige liv har sin kilde i denne nye natur som Gud skaper i oss etter sin evige Sønnens billede. Vi lever likesom Guds eget liv. Gud lever ikke bare i seg selv, men også i oss. Det som foregår i guddommens skjød, foregår også i oss, for så vidt vårt vesens begrensnings tillater Gud å utfolde sitt liv.

Vår tro f. eks. blir til ved at vi får andel i den kunnskap, som Gud har om seg selv. Han erkjenner seg i sitt eget vesens klare lys; vi erkjenner Ham idet vi mottar fra Ham kunnskap om Ham og idet

vi tror på hans vitnesbyrd; for "den som tror har Guds vitnesbyrd i seg". (1. Joh. 5, 10). Det som vi når ved vår tro er altså Gud, og det som skaper i oss troens faste overbevisning, er også Gud, fordi det er Ham som gir vitnesbyrd om seg selv. Vi tror altså ved Guds direkte innvirkning på vårt eget indre og ved vår personlige gode vilje for å ta imot hans vitnesbyrd. Kan et menneske mere direkte stå i forbindelse med Gud?

Den samme karakter av personlighet hevder den katolske lære i det sedelige liv. Her også er vår sjel inderlig knyttet til Gud. For den store beveggrunn som driver oss til å leve rent, rettferdig, fredelig, og til å elske våre medmennesker, er "den kjærlighet som er utøst i våre hjerter ved den Hellige Ånd som er gitt oss". (Rom. 5.) Vi overholder de moralske lover fordi vi erkjenner i dem et uttrykk av Guds vilje og en avglans av hans fullkommenhet; og da det er kjærlighetens innerste vesen å ha den samme vilje, det samme hjerte som den elskede person, underkaster vi oss Guds bud til tross for vår lavere naturs motstand. Menneskene kan vel forklare oss den sanne livsvisdom; de kan vise oss dens verd og skjønnhet og andre motiver som hos mange gjør sin makt gjeldende og hjelper dem til et godt levnet. Men for at vår moral skal bli en kristelig moral, må den ha sitt utspring i den kjærlighet. til Gud som av Kristi hjerte inngydes i vårt.

Når den katolske lære taler om den Hellige Ånd som bor i den rene sjel, mener den ikke noe annet enn det som Kristus mente da Han sa disse ord til sin Fader. "Jeg har kunngjort dem ditt navn og vil kunngjøre dem det, for at den kjærlighet hvormed du har elsket meg må være i dem og jeg i dem", (Joh. 17. 26.) Kan der tenkes et mere direkte og umiddelbart samkvem med Gud enn at Han likesom legger sitt eget hjerte i vårt?

Det er derfor ikke til å undres over at den katolske lære med den største energi forsvarer den personlige guddommelige inspirasjon som kjilden til det kristelige liv. Enhver som er i nådens tilstand, sitter inne med den Hellige Ånds gaver. Disse nådegaver oppfattes av vår teologi som overnaturlige evner og tilbøyeligheter til med glede å oppta i oss den Hellige Ånds inngivelser, som kommer oss til hjelp, når det gjelder å overvinne særskilte store vanskeligheter i vårt moralske liv, eller å oppnå en høyere Guds erkjennelse gjennom den mystiske kontemplasjon. Hver kristen, forutsatt at han er en virkelig trofast disippel av Kristus, har i sitt indre likesom et lønnkammer, en helligdom, hvor han bor sammen med sin Gud, lytter til hans stemme. besvarer hans kjærlighet med en kjærlighetsfull hengivelse og lar seg dra av Ham til en alltid dypere opplevelse av de guddommelige mysterier.

Dette er vår katolske lære om de kristnes Gudsforhold. For enhver som gjør seg den umake å sette seg inn i denne lære, står det klart at vi oppfatter og opplever det kristelige liv som et direkte, umiddelbart og personlig samliv med Gud. Intet stiller seg imellom Gud og vår sjel; og der er ingen annen form for kristendom enn den katolske, som oppfatter vår kristne religion som en så dyp inntrengen av Gud i vårt personlige indre.

IV. Selvmotsigelse?

Men nå stiller seg det store spørsmål: Hvis enhver personlig står i et så direkte forbund med Gud, hvorfor holder da vi katolikker så fast på vår kirke? Hvilken betydning kan da den kirkelige læremyndighet ha? Hvilken mening ligger da i vår tro på det kirkelige hierarki og dets autoritet? Behøver vel den Hellige Ånd menneskers medhjelp for å føre sjelen til sannhet og dyd? Står den katolske lære om kirken ikke øyensynlig i motsetning til læren om den individuelle inspirasjon?

Nei, der er ingen motsetning. Det som ser ut som en motsigelse og en urimelighet, vil nok vise seg som en opphøyet harmoni, når vi ikke nøyer oss med en overfladisk bedømmelse, men går til bunns i saken, Så langt fra at kirken er en skillevegg mellom Gud og oss, er det den som fører oss til Gud og som gjør at den velsignede forbindelse mellom Ham og sjelen blir til. Dette høres som et paradoks, ja, når man minnes Kristi ord: "Ingen kommer til Faderen uten ved meg", lyder det endog som en blasfemi. Det synes som om vi gjerne ville sette kirken istedenfor Kristus. Men de som retter en slik beskyldning mot oss, kjenner ikke vår katolske oppfatning av kirken så som den åpenbarer seg for oss i det nye testamente. Kirken står for dem bare som et veldig regjeringsapparat med statsråd, ministre, kansellier, diplomati, domstoler og andre organer, og gjør inntrykk av en menneskelig, ja ofte verdslig makt, i likhet med jordens rike. Var kirken ikke mere enn dette, så ville der selvfølgelig ikke være noen mening i vår tro på den. Men bak denne menneskelige fasade skjuler seg et guddommelig mysterium.

V. Kirkens vesen.

Kirkens innerste vesen er menneskehetens organiske forening med Kristus. Alle som tror på Ham, lever i Ham og samles gjennom hans Hellige Ånd til et overnaturlig samfunn, hvis hode Han er. Det er apostelen Paulus som med en særskilt kraft og klarhet fremstiller denne sannhet. I nesten alle sine brever betegner han kirken som, Kristi legeme, d.v.s. som en mystisk organisme, som lever et liv i fellesskap med Jesus. "Likesom legemet er ett og har mange lemmer, men alle legemets lemmer, skjønt de er mange, dog er ett legeme, således også Kristus. Vi er nemlig alle døpte i én ånd til et legeme, enten vi er jøder eller hedninger, treller eller fri, og vi har alle fått å drikke i én ånd". (1. Kor. 12. 13), Kirkens åndelige fremgang blir for Paulus Kristi legemes vekst og fullkomne utvikling. "Ved å øve sannheten i kjærlighet i alle måter, vokser vi i Ham som er hodet, Kristus, av hvem det hele legeme sammenføyet og forenet ved alle lemmers gjensidige samvirken ifølge den ethvert lem tildelte virksomhet, vinner sin vekst til sin egen oppbyggelse i kjærlighet". (Ef. 4, 16.). Å oppgi den kristne tro, betyr for apostelen å rive seg løs fra en organisme hvis hode Kristus er. "De holder ikke fast ved hodet, av hvilket hele legemet understøttet og sammenføyet ved ledd og hånd vokser Guds vekst." (Kol. 2. 19).

Den sanne og fullkomne Kristus er altså ikke bare en individuell personlighet; Han lever ikke bare et individuelt liv; men hans guddommelige livsenergi griper hele menneskeslekten og forbinder den

med seg til et organisk samfunn. Vi kaller det for Kristi mystiske legeme. Men "mystisk" betyr ikke uvirkelig; heller ikke at dette samfunn skulle være, usynlig. Dette uttrykk vil bare fremheve forskjellen mellom Kristi naturlige fysiske legeme og den nye organisme, kirken, hvis livsenergi er overnaturlig. Dens tilværelse, dens virksomhet og vekst kommer jo derav at dens lemmer lever i kraft av Jesu ånd, i kraft av en flom av guddommelig liv som gjennomstrømmer dem, likesom blodet gjennomstrømmer det fysiske legeme.

Et organisk samfunn med Kristus som hode og den Hellige Ånd som sjel, dette er den kristne kirke. La være at den i det ytre bærer et menneskelig preg. Hvordan kunne det være annerledes, da den består av mennesker? Men for vår tro, d.v.s. for det organ som Gud har skapt i vår sjel for å fatte de guddommelige ting, er kirken både i sitt opphav og i sitt indre vesen noe guddommelig, i likhet med Jesu menneskelige natur. Likesom Kristi fysiske legeme, skjønt det er som vårt av jordisk stoff, ved sin forening med Guds Sønn ble opphøyet til en guddommelig verdighet, således fikk også hans mystiske organisme, kirken, skjønt den bare består av mennesker, andel i hans tilværelse som Guds Sønn. Den oppfattes med rette av apostlene og kirkefedrene som Kristi fullstendigjorte menneskevorden, idet alle mennesker ved Jesu ånd blir dratt til Ham for å leve hans eget liv; og denne mystiske forbindelse er så dyp og så inderlig, at Kristus og hans kirke likesom er én person. Paulus f.eks. kaller i den ovennevnte tekst kirken ganske likefrem for Kristus. "Likesom legemet er ett og har mange lemmer, således også Kristus" (1. Kor. 12). Den samme tanke ligger i et annet ord av den store apostel: "Nå gleder jeg meg i mine lidelser for dere og utfyller i mitt kjød det som fattes i Kristi lidelser for hans legeme, som er kirken". (Kol, 1. 24.) Har man ikke for øye den mystiske Kristus, menneskeheten som organisk forenet med Ham, er dette ord ganske uforståelig. I lyset av denne idé får det derimot en klar og gripende betydning. For kirkefedrene også var den mystiske Kristus en grunnsannhet. "Der er ingen tvil om," sier f.eks. Ambrosius, at i martyrenes person blir Kristus selv drept." De store kristne i alle tider dvelte med andakt ved denne tanke og fant i bevisstheten om sin organiske enhet med Kristus en dyp trøst og en heroisk kraft. Hvor vakkert uttrykker L. eks. Jeanne d'Arc denne overbevisning da hun stod foran domstolen i Rouen: Dommeren spurte. "Vil du overlate alt til kirkens avgjørelse?" "Jeg overlater alt," svarer hun, "til Vår Herre som har sendt meg, til jomfru Maria og til alle velsignede helgener i paradiset; og jeg tror at Vår Herre og hans kirke er ett og det samme." Også i Pascals liv finner vi et rørende trekk som lar oss erkjenne hvor dypt den samme overbevisning var rotfestet hos den store og fromme tenker. Mens han lå syk noen måneder før sin død, ønsket han å la presten komme med nattverdets sakramente. Hans venner som ikke trodde at sykdommen var så alvorlig, frarådet ham det, da han jo snart ville være frisk nok til å gå til kirken. Pascal var meget bedrøvet over å måtte vente. Så fattet han en beslutning som røper hans dype tro på kirkens enhet med Kristus. "Siden man ikke vil forunne meg denne nåde," sa han, "vil jeg som erstatning gjøre en god gjerning; og da jeg ikke kan inderligere forenes med Kristus som hode gjennom sakramentet, vil jeg bli inderligere delaktig med Ham gjennom Hans lemmer. Derfor skal der bringes hit i mitt værelse en fattig og syk mann, som skal få den samme pleie som jeg selv." ["et ne pouvant pas communier dans le Chef je voudrais bien communier dans ses membres". Vie de Blaise Pascal, par sa soeur Gilberte.]

Og dersom de helliges vitnesbyrd ikke strekker til, så har vi Kristi eget vitnesbyrd. Han selv gjør seg til ett, erklærer seg identisk med sin kirke: "Saul, Saul, hvorfor forfølger du meg?" roper Han, og åpenbarer derved at de kristne som lider og dør av forfølgernes hat, er én person med Ham.

Dette er kirkens mysterium etter vår katolske oppfatning. Vi er kristne, vi lever i Gud og Gud i oss, vi har den Hellige Ånd i oss som kilden til et personlig overnaturlig liv og til en personlig inspirasjon nettopp derved at Kristus har opptatt oss som lemmer på sitt mystiske legeme. Å komme til Kristus betyr det samme som å bli medlem av kirken, da jo Kristus og kirken er ett.

[Enkelte vil kanskje innvende at denne sammenligning av kirken med en organisme ikke holder stikk, da et legemes organer ikke eier fornuft og vilje og derfor ikke har noen personlighet, mens ethvert menneske har sitt frie personlige liv. Vi medgir gjerne at denne lignelse ikke passer i alle detaljer. Men den passer i det vesentlige. Den gir et bilde av den åndelige forening som knytter mennesker sammen til et felles liv. Og hvorfor skulle frie personligheter ikke kunne leve et felles liv, etterstrebe et felles ideal og oppta i seg en felles livsenergi fra en guddommelig kilde? Den store forskjell er at den enhet som i en fysisk organisme er ubevisst, er i et samfunn av mennesker bevisst og får den frie viljes samtykke.

Denne organiske enhet av menneskeslekten i Kristus virkeliggjør på den mest vidunderlige måte den enhet, som menneskene av naturen er bestemt til å danne og som store menn hadde en klar følelse av. "Når vi under vårt livsløp ser at andre utfører det hvortil vi følte oss kallet, da blir vi oss den skjønneste følelse bevisst, at først i den hele menneskehet finner man det sanne menneske, og at den enkelte kun kan være glad og lykkelig, når han har mot nok til å føle seg i det hele." (Goethe, "Aus meinem Leben".)]

VI. Forskjell mellom den katolske og den protestantiske oppfatning av kirken.

Det er på dette punkt at den katolske og den protestantiske oppfatning av kristendommen klarest viser seg i en uforenelig motsætning. Heri ligger kjernen til den store misforståelse som skiller kristenheten i to leirer. Etter det protestantiske syn har nemlig kirken hverken det samme utspring eller den samme betydning som etter vårt. Mens kirken for oss har sitt opphav i Kristus, idet Kristus fra det første øyeblikk av gav sin religion formen av et organisert samfunn, har den for protestantene sitt utspring i de enkelte kristnes frie beslutning. I begynnelsen står den enkelte sjel i et helt individuelt forhold til Kristus, helt isolert fra de andre; den enkelte lever sitt kristne liv for seg alene. Enhver er sin egen autoritet; enhver sin egen prest. Men da imidlertid de forskjellige kristne individer ikke kan unngå å møtes, og da flere mennesker ikke kan leve sammen som en uordnet hop, gir den enkelte avkald på å utøve sitt prestedømme og overdrar sin rett og sin makt til en person som fremfor de andre får navnet "prest". Dette skjer for ordens skyld, sier Luther. En blir altså medlem av kirken for så vidt han selv vil. Foretrekker han at være alene, står det fritt for ham. Vil han derimot danne et annet samfunn, på et annet grunnlag, står det også fritt for ham.

Som man ser, har kirken i den protestantiske forstand en rent menneskelig opprinnelse. Den minner om den oppfatning av samfunnslivet som J. J. Rousseau forsøkte å gjøre gjeldende i det 18.

århundre. Etter Rousseaus "Contrat sosial" ble samfunnet opprinnelig til ikke i kraft av det naturlige, medfødte, sosiale instinkt, men i kraft av en pakt. Først levde menneskene helt isolert, enhver for seg selv. Men under nødvendighetens trykk besluttet de å danne stater, korporasjoner og andre samfunnsformer, hvis myndigheter fikk i oppdrag å ordne det menneskelige liv og å fremme det allmenne gode, Samfunnslivet skulle altså hvile på en frivillig overenskomst, ikke på en naturlov. På en lignende måte dannes kirken etter protestantisk oppfatning av mennesker som først er blitt kristne, og deretter slutter seg sammen til en menighet, men således at deres kristendom er vesentlig uavhengig av en samfunnsform.

Vi katolikker påstår at det naturlige samfunnsliv hviler på en naturlov, som naturens Skaper har lagt i menneskeheten; og likeledes at det overnaturlige samfunnsliv, d.v.s. det kristelige liv i form av en kirke, hviler på en orden som kristendommens skaper har fastslått. Vi blir kristne og medlemmer av kirken på samme tid. Disse to ting kan ikke adskilles fra hverandre. Likesom en ikke kan fødes som menneske uten å fødes som medlem av en familie, således kan et menneske ikke bli gjenfødt som kristen, uten at det skjer ved en organisk innlemmelse i Kristus, men i den hele og fullkomne Kristus, d.v.s. i Kristus som den fornyede menneskeslekts opphav og hode, i hvis opphøyede personlighet hele menneskeheten er innbefattet. Står vi derfor i en mindre direkte forening med Gud? Absolutt ikke. Vårt forhold til Faderen, Sønnen og den Hellige Ånd er likeså inderlig og personlig, det overnaturlige liv som utgår fra Gud, finner en likeså direkte vei til vår sjel som hos de oppriktige kristne, som i mangel av et riktig syn på samfunnslivets vesen forkaster vår oppfatning av kirken. Den eneste forskjell er at disse siste står isolert like overfor Gud og sier. Gud og jeg; mens vi står samlet og sier. Gud og vi, likesom vi sier: Fader vår.

VII. En hierarkisk autoritet er nødvendig.

Men da nå kirken er et samfunn av mennesker, trenger den en hierarkisk autoritet; ellers ville den være en formløs masse istedenfor en organisme, verdig den guddommelige visdom. Menneskeheten er nå engang skapt således at vårt samliv nødvendigvis må utarte i uorden. og forvirring, dersom der ikke finnes en myndighet, som hevder både fornuftens lov og det allmenne gode overfor den enkeltes kortsyn og lavere impulser. Ved å forene den menneskelige natur med sin guddommelige person ville Kristus ikke ødelegge eller forandre, men opphøye og adle den. Han tok menneskeslekten så som den i virkeligheten er med dens både åndelige og legemlige, usynlige og synlige natur, følgelig også med dens trang etter hierarki, etter den trinnvis nedadstigende rangfølge av funksjoner, som opprettholder fornuftens lover, skaper en levendegjørende orden og forsvarer den mot den enkeltes egoistiske overgrep eller illusjoner.

Det er dem som mener at det katolske hierarki har sitt utspring i romerrikets keiserdømme og forvaltningssystem, som kirken skulle ha tatt som forbillede. At romerrikets forvaltningsform kan ha utøvet en innflytelse på den kirkelige, innrømmer vi gjerne. Hvorfor skulle kirken gi avkall på det menneskelige gode, som den romerske sans for orden og rett hadde frembrakt? Deri ligger ikke noe som er kristendommen uverdigg, likeså lite som deri at kirken har brukt Ciceros' og Tacitus'

språk for å uttrykke sine dogmer, eller Panteons tempel for å feire sine mysterier, Men når man påstår at den romerske imperialisme skulle være selve autoritetens og hierarkiets opphav, så er man på villspor. De som taler således - og der er endog universitetsprofessorer som gjør det i fullt alvor - kjenner hverken historien eller den menneskelige natur med dens trang til orden. De gjør hva dessverre ofte ble gjort av protestantene like fra protestantismens første øyeblikk av, de regner med en menneskehet som kanskje eksisterer et steds på en fjern planet, men ikke på vår jord. Nei, vårt hierarki er ikke noe utenpålagt, det har sin opprinnelse i en naturlov og i Jesu vilje, det spirer frem av kirkens innerste vesen og av den Hellige Ånds virken i den, i likhet med vår fysiske organisme. Denne blir jo ikke pålagt sjelen, men dannes av den innenfra og innrettes etter selve sjelens krav som et organisk mangfoldig redskap for sjelens mangfoldige evner og funksjoner. På en lignende måte dannes den hierarkiske organisme av kirkens sjel, den Hellige Ånd. "Han innsatte noen til apostler, noen til profeter, andre til evangelister, andre til hyrder og lærere, til de helliges fullkommelse, til tjenestens gjerning, til Kristi legemes oppbyggelse." (Ef. 4). Og alle disse forskjellige funksjoner utøves "i den ene og samme ånd. som utdeler til enhver især ettersom Han vil", (1. Kor. 12).

VIII. Autoritet og frihet er ikke motsatte begreper.

Når det står klart for en hva det kristne samfunnsliv er og at det svarer til Jesu hensikt - og derom vitner hele det nye testamente - så fremstiller kirkens autoritet seg i et ganske annet lys. Den myndighet som med en avgjørende fullmakt gir sine bestemmelser angående tros- og sedelæren, virker i oss ikke som en fremmed makt, som kuer vårt personlige liv, men som en levendegjørende funksjon, som utvikler det. Vårt personlige religiøse liv avhenger av den, ja; men som vårt øyes og vårt øres og våre hendes liv og gjerning avhenger av hjernen og hjertet. Føler vårt øye seg undertrykt, fordi det i kraft av sin organiske sammenheng med nervesystemet med glede kan betrakte naturen omkring oss og himmelens lys og nattens stjerner? Likeså lite føler en katolikk seg kuet på grunn av sin organiske avhengighet av kirkens autoritet. For autoriteten er en livsfunksjon. Så langt fra at vårt personlige liv blir forminsket av den, ville det visne hen og dø, dersom vi unndrog oss autoritetens levendegjørende gjerning.

Dette blir enda mere innlysende, når vi overveier at kirkens autoritet ikke bare er en organisk funksjon, men en organisk funksjon med guddommelig karakter. Deri ligger hodegrunnen til at vi ikke bare med glede adlyder den kirkelige myndighet, men på samme tid har følelsen av en vidunderlig frihet og livsutfoldelse, Dette bør nærmere forklares.

IX. Gud er ikke en fremmed i oss.

At mange protestanter ikke kan komme bort fra sin motvilje mot den katolske kirkes autoritet, har sin årsak i en uriktig forestilling om menneskets personlige frihet, når det gjelder religiøs tenkning og religiøst liv. Det er jo riktignok ikke alltid let å innse og å innrømme at vår frihet har sine

grenser. Kanskje er det på det religiøse område enda vanskeligere enn ellers å motstå den betagende illusjon, at vi har full rett til å "leve vårt liv". Religionen er noe så inderlig, vårt samkvem med Gud utfolder seg i et så hemmelighetsfullt dyp av vårt hjerte, at en myndighet, som opptrer i religionens navn for å ordne vår tenkning og vårt liv, ikke så selvfølgelig og uten videre kan gjøre krav på vår lydighet. Uvilkårlig føler vi oss fristet til å tilbakevise en fremmed persons innblanding i vårt forhold til Gud.

Imidlertid er der en personlighet som med en absolutt autoritet kan virke i vår ånd og i vårt hjerte, uten å forstyrre vårt livs frie utfoldelse, en personlighet som står uendelig høyt over oss, og allikevel ikke er fremmed. Den heter Gud. Gud utøver ingen tvang på en natur som Han har skapt. Hans skapende virksomhet er tvert imot naturens opphav og den dypeste kilde til dens tilværelse og handling, Gud bor inderligere i oss enn vi selv; Han er mindre fremmed i oss enn vi selv. Naturene er til og er hva de er og utfører hva de utfører, fordi Gud virker i dem.

Når derfor Gud, den evige sannhet, fremstiller for oss en lære, så er hans åpenbaring ikke noen fremmed tenkning, som med vold trenger seg inn på vår ånd. Tvert imot. Hans sannhet står i en vidunderlig overensstemmelse med, Vor sjels indre, med vårt tankeliv. Han er jo "det sanne lys, som opplyser ethvert menneske som kommer til verden" (Joh. 1), Og når Gud gir oss lover, så er disse lover ikke et uttrykk for noen fremmed vilje som med tvang hersker over oss, men en visdomsfull og kjærlighetsfull veiledning som svarer til vårt hjertes innerste krav og dypeste lengsel.

X. Kristi autoritet er av guddommelig karakter.

Derfor bøyer vi oss for Jesu autoritet, tar imot hans lære og lover, uten å ha den minste følelse av tvang, fordi Han er vår Gud. At hans herredømme skulle tynge på oss som et åk, denne tanke kan oppstå hos ikke-kristne, fordi de ikke vet hva Kristus er. Men vi som tilber Ham som Gud, fornemmer hans autoritet ikke som en fremmed makt, men som en skapende og levendegjørende innflytelse, som ikke undertrykker, men oppvekker og utvikler vårt religiøse liv. Hans ord. "Meg er gitt all makt i himmelen og på jorden," inngyder oss ikke noen redsel, men glede og takknemlighet.

XI. Kirkens autoritet er den samme som Kristi.

Men nå bør vi aldri glemme at Kristus og hans kirke er én person. Derfor er kirkens autoritet Jesu egen autoritet. Den lærende og lovgivende kirke, når den opptrer i egenskap av kristenhetens øverste myndighet, er ikke en teolog eller en forsamling av teologer som taler i vitenskapens navn; heller ikke en helgen eller en forsamling av helgener, som befaler i kraft av en moralsk overlegenhet, nei, den er en institusjon hvis autoritet er uendelig høyt hevet over all menneskelig

visdom og moralsk verdighet, fordi den er den selvsamme som Kristus eier i sin egenskap av Guds Sønn. "Likesom Faderen har sendt meg, således sender jeg også dere." (Joh. 20. 22). Den som hører dere, hører meg". (Luk. 10, 16,)

Og dette er kirken seg fullt bevisst. Med den samme energiske overbevisning som apostlene selv, bruker den de apostoliske ord- "Det har behaget den Hellige Ånd og oss." (Acta 15). "Således må alle mennesker betrakte oss som Kristi tjenere og forvaltere av Guds mysterier." (1. Kor.4. 1).

Heller ikke kirkens autoritet føles derfor av oss som en fremmed makts inngripen i vårt religiøse indre, men mottas som Jesu egen guddommelige myndighet. Den sjel som engang har fattet kirkens mysterium, adlyder dens autoritet som om den adlød Jesu eget ord. Den føler seg ikke kuet i sitt trosliv, men hjulpet, høynet, helbredet, utvidet, adlet og frigjort, og på groende tings vis utviklet innenfra, ved en guddommelig kraft som fra himmelen stiger ned i oss.

XII. Kirkens autoritet sammenlignet med andre autoriteter.

Kirkens autoritet er i sitt innerste vesen uendelig forskjellig fra alle andre autoriteter, som søker å påvirke menneskenes religiøse liv.

Der er i virkeligheten flere andre makter eller institusjoner som griper inn i menneskenes religiøse tenkning og gir deres forhold til Gud et bestemt preg, en bestemt retning, og der er ikke så få som lar seg prege av disse autoriteter med enda mere upersonlig lydighet enn katolikkene gjør overfor sin kirke, og uten å ane det gir avkall på sin rett til fri livsutfoldelse.

a) Vitenskapen.

Naturvitenskapen er en sådan autoritet. Undertiden forlater den sitt område, den synlige natur og ut ifra ting som øyet ser og øret hører, gir den seg til å filosofere over Gud og sjelen, over skapelsen og evigheten. Mange retter sin tro etter denne vitenskaps dogme, uten å gjøre seg rede for at den med hensyn til religionen er en helt fremmed makt.

Likeledes handler andre overfor historien, filosofien, og endog poesien. Hvor mange har ikke oppgitt sin kristne tro samt sin personlige tenkning, fordi en dyktig poet har fremtryllet for dem den antikke kultur med dens sansebetagende skjønnhet (dens vederstyggelighet lar man ofte ikke komme til syne eller kjenner man ikke til). Her også har en uvedkommende autoritet tilranet seg retten til å bestemme det religiøse liv, og funnet altfor lydige disipler.

b) Staten.

Og statens autoritet, hva har den å bestille med religionen? Dens makt har som gjenstand og formål det naturlige samfunns velvære, dens oppgave er å skaffe fred, velstand, kultur. Sant nok "der gis ingen øvrighet uten av Gud". Innenfor sine enemerker befaler staten i kraft av en autoritet som har sin hjemmel i Guds vilje. Men religionen er et fremmed område for den. Allikevel er der millioner av kristne som underkaster seg staten når den opptrer som religiøs myndighet, når den lager trosbekjennelser og ordner sakramentenes bruk ved kongelige resolusjoner. De fleste aner ikke at de derved oppgir sin religiøse personlighet og frihet. Og dog gjør de det, fordi staten er en menneskelig autoritet; dens formål er livet i denne verden "hvis skikkelse forgår"; mens det religiøse liv ligger på et høyere plan og hører evigheten til.

Det samme er å si om andre autoriteter som øver en innflytelse på manges religiøse tenkning og vandel, og som fik sin fullmakt bare av mennesker. En biskop, et presteskap som blir utnevnt av staten og ikke står i levende forbindelse med prestedømmets kilde, Kristus, gjennom den apostoliske suksesjon og gjennom en rettmessig vielse; et konsistorium som blir dannet bare ut av en rent naturlig organisasjonsånd, har ingen rett til å forklare Guds ord for oss eller veilede oss på fromhetens vei. Sådanne autoriteter er menneskelige makter. De som bøyer seg for dem, gir avkall på sin frihet til fordel for en uvedkommende, og mister derved mere eller mindre av sin personlighet,

c) Den "moderne" Kristus.

Med likeså stor urett anerkjenner tusener av kristne i vår tidsalder en annen autoritet som slett ikke har noe med kristendommen å gjøre, nemlig den modernistiske Kristus-skikkelse og det modernistiske evangelium. Etter en mengde av professorers forkynnelse, er Kristus ikke Gud, alt det overnaturlige i hans liv blir stemplet som legende; alt det som kunne bekrefte hans guddommelige misjon og myndighet blir bortforklart.

[Den "moderne" Kristus er en myte av meget mindre religiøst innhold og har mindre med Kristendommen å gjøre enn de hedenske myter. Zeus, Vischnu og Odin og andre mytiske skikkelser har sitt utspring i det religiøse instinkt; de er en frukt av menneskehetens søken etter den "ukjente Gud", av det som Tertullian kaller: "Anima naturaliter Christiania." (Et overordentlig pregnant uttrykk som kunne omskrives således: sjelen som av naturen er egnet til kristendommen og lenges etter den.) Mens den "moderne Kristus" ble frembrakt av en sneversynt rasjonalisme, en intellektuell holdning som er det stikk motsatte av vitenskap. Vitenskap konstaterer kjensgjerninger og tiltemper sine teorier etter det som er til. Den modernistiske kritikk derimot går ut fra den forutfattede teori at noe overnaturlig ikke er til i historien, og benekter de historiske kjensgjerninger i evangeliet eller lemlester evangeliets tekst, for å berge sin metafysikk.]

La være at hans "troende" fremstiller Ham som et opphøyet geni, som et menneske i hvis liv vi finner "guddommens høyeste åpenbaring". o.s.v., la være at de med begeistrede ord roser

evangeliets moral, dets kjærlighet, dets renhet, dets fredelige og himmelske poesi: Det som er opphavet til Kristi autoritet, hans personlige guddom og vesens enhet med Faderen; og det som gjør evangeliets egentlige religiøse verd, det overnaturlige, nekter de å godkjenne. Derved berøver de Kristus og hans evangelium retten og fullmakten til å skape et religiøst liv. Hvor fagert de enn taler om Kristus og evangeliet, alle disse lovprisninger lyder som tomme fraser. Deres Kristus kan ikke føre oss til Gud. Han kan være et forbilde på visdom og kjærlighet og edelmod og renhet; men en religiøs autoritet kan han ikke være. De som ser opp til ham som til den kristne religions opphav og norm, bedrar seg selv og forneker sin egen religiøse frihet og personlighet.

Hvorfor det? Jo, fordi denne Kristus så som de forestiller seg den, er bare et menneske, og som sådan står han ikke over oss, men er vår likemann. Hans autoritet likeså godt som vitenskapens, poesiens og statens autoritet, er av samme natur som vi selv, ligger på det samme plan som vår egen tenkning og vilje, og eier ikke noe som i egentlig forstand er overmenneskelig. Hvor skarpsynt og vidtfavnende en menneskelig ånd enn er, kan der alltid tenkes en mere skarpsynt og vidtfavnende, men den forblir også alltid en menneskelig ånd. Augustin, Thomas fra Aquino, Pascal var store genier. La oss tenke deres evner og kunnskaper og all den fylde av deres hjerteliv samlet i en person, den ville tiltross for al den rikdom være et menneske; den ville aldri bli et vesen med en høyere natur, likesom en linje aldri blir en flate, hvor meget vi enn føyer til dens lengde, og en flate aldri en kubus, hvor meget vi enn utvider den. (Jfr. Pascals fragment om "Les trois ordres".) Den ville derfor alltid overfor Gud være vår likemann. Et geni som bare er et geni, kan være en autoritet for oss på de områder hvor det er oss virkelig overlegent; i vitenskap, kunst, politikk o.s.v. Men å være en mester, en fører i det religiøse liv, har det ingen rett til; det står likeså langt under Gud som vi.

Og dette gjelder også for de såkalte religiøse genier som f. eks. Buddha, Zoroaster, o.a. De særlig store anlegg til mystikk, evnen til å "forankre seg i det evige" som finnes hos sådanne mennesker, betyr bare en sterkere utvikling av det religiøse instinkt, som hører med til den menneskelige natur, og en klarere intuisjon av at en Gud er til. Derved er de i stand til med inderligere glød å oppta Guds sannhet og liv i seg, når den guddommelig åpenbaring engang har banet seg vei til deres sjel. Selv å bane en vei til et samliv med Gud, det være for seg selv eller for andre, evner de likeså lite som vi. "Gud alene taler godt om Gud." (Pascal).

Om denne "moderne Kristus" er oss overlegen i geni og moralske egenskaper, har altså ingen betydning. Når det gjelder religiøst liv, når det gjelder med full sikkerhet å si oss hva vi har å gjøre for å nå frem til Gud, når det gjelder å få oss til å gi oss hen til Gud med hele vårt hjerte, uten hensyn til far og mor og vår egen vilje, da er han likeså fattig som vi, likeså blottet for autoritet, og likeså litt som et annet begrenset vesen makter han å inngyde oss en kjærlighet som er stor nok til å overvinne vår egoisme.

Er dette så vanskelig å innse? Ikke for dem i alle fall som tror på en Gud. Er en seg bevisst at Gud er til, så kan han vel ikke ha noe imot at Gud alene bestemmer ad hvilken vei vi får andel i Ham og

på hvilken måte vi lever sammen med Ham. Er det ikke en avgjort sak for en, at Gud alene er alt livs skaper, så er hans Gud en avgud, noe av et vrengebilde i likhet med den "verdens sjel" som panteistene drømmer om, eller med en av de tarvelige skikkelser som mytologiene har frembrakt. Tror man derimot at Gud er til som et evig levende, personlig vesen, absolutt uavhengig av hvilket som helst annet vesen, av hvilket som helst endemål, men som alle veseners og alt livs evige kilde, så er det klart at Han er den eneste religiøse autoritet, Han og med Ham de mennesker som Han ved overnaturlige kjennetegn utpeker som sine sendebud. Fornekter en det overnaturlige, så er den eneste konsekvente handlemåte å være selv sin egen gud. Lar han en annen råde over sin religiøse tånkning og handling, hva enten det er Buddha eller Vischnu eller Laotse eller Muhammed eller den "moderne Kristus", berøver han seg sin religiøse personlighet og synker ned til åndelig trelldom. Å adlyde en autoritet som av naturen står over oss, det er oppløftelse, ikke trældom; men å adlyde våre like, det er trelldom. Og med hensyn til religion er alle våre like unntagen Gud og de som sitter inne med en fullmakt av guddommelig karakter.

XIII. Kirkens fullmakt hevder seg overfor historien.

Den katolske kirkes autoritet har denne guddommelige karakter. Den stammer fra et høyere plan enn all menneskelig verdighet, visdom og fullkommenhet. Den er noe av "den makt som er gitt Kristus i himmelen og på jorden", og denne makts opphav er Kristi guddom.

Vel har kirkens motstandere iverksatt alt for å undergrave vår overbevisning om at Kristus har forlenet kirken med en sådan myndighet. Romerkirken med sin autoritet og sitt hierarki skulle ikke være den samme kirke som Kristus har grunnlagt; den skulle skrive seg fra en meget senere tid enn den apostoliske, Snart er det i det 3., snart i det 4. århundre, eller ennå senere, at man mener å oppdage den første spire til dens tilblivelse. I alle fall skal der være en avgrunn mellom den middelalderske kirke og den apostoliske. Den nyere protestantiske historieskrivning er imidlertid tilbøyelig til å oppgi disse forsøk på å sette den katolske kirke i motsætning til apostelkirken. Man begynner å innrømme at Luther ikke bare har brutt med den middelalderske kirke, men også med den fra det 1. århundre, da jo historien klart og greit viser oss en hierarkisk autoritet like fra begynnelsen av, om enn i en mere enkel form enn den fra i dag. Kløften skulle ligge mellom Kristus og apostlene selv, apostlene som skulle ha misforstått sin mester, forkvaklet og forfusket hans verk.

Imidlertid kan denne moderne kritikk ikke forsvare sine anskuelser mot den katolske overlevering. En etter en er den nødt til å oppgi sine stillinger like overfor en vitenskap som går dypere til bunns i saken og ikke er bunnet av en religionsfilosofi som må hevdes, det koste hva det vil. Jo videre den historiske forskning går frem, desto klarere viser det seg at den katolske kirke er Jesu eget og apostlenes verk. (Kfr. Batiffol kontra Harnack i "L'eglise naissante et le catholicisme".)

XIV. Misforståelse.

Når en derfor påstår at den katolske kirke med sin læremyndighet og sin disiplin vel passer for svake sjeler eller vel er egnet for de latinske raser, mens de sterke sjeler og germanerne med sin mere utpregede sans for personlig frihet krever uavhengighet, så er han et offer for en høyst beklagelig begrepsforvirring. For hva er det det gjelder å oppnå i kristendommen? Guds sannhet, Guds salighet, et liv i samfunn med Gud, hvor Han meddeler oss seg selv. Disse opphøyede goder er like høyt hevet over alle menneskers naturlige evner, hva enten de er store genier eller innskrenkede ånder, voksne eller barn, germaner med følsom intuisjon eller latiner med logisk tenkning. For å kunne eie disse himmelske goder, er der to ting som skal til og som er helt uavhengige av mennesket, Guds åpenbaring, som underviser oss, og Guds nåde som griper vår sjel. At vi kan bli Guds barn avhenger altså først og fremst av Gud selv. Derfor er det naturlig at vi, for å komme til Ham, må gå den vei som Han selv har vist oss. Eller skulle Gud ikke ha noe å si når det gjelder menneskets forening med Ham?

Men nå er den vei som Gud har vist oss gjennom Kristus, sin Sønn, vår organiske innlemmelse i Kristi legeme, kirken, og vår lydighet like overfor dem til hvem Kristus har sagt: "Så som Faderen har sendt meg, sender jeg dere", og "Hvem som hører dere, hører meg" Lukas 10. 16, og "Motta den Hellige Ånd", Joh. 20. 21.

XV Bibelen alene?

Nå er det dem som mener å finne Guds åpenbaring, Guds veiledning og de guddommelige impulser gjennom "Bibelen alene", d.v.s. Bibelen så som enhver for seg selv oppfatter og fortolker den. Denne fremgangsmåte skulle være mere direkte, den skulle bedre svare til vår trang etter umiddelbar forening med Gud. Men også her foreligger et feilsyn.

For det første ville et sådant forhold til Gud ikke være mere umiddelbart. Her også er der noe som står mellom Gud og sjelen, nemlig selve Bibelen. Bibelen er ikke Gud, den er en bok. Protestantene har altså likeså godt som katolikkene en autoritet som formidler det guddommelige. Hos katolikkene heter den "kirke"; hos protestantene heter den Matteus, Johannes, Paulus o.s.v. Den store forskjell er at vår bibels vitnesbyrd er meget mindre pålitelig enn kirkens. "Blasfemi!" vil enkelte skrike. "Bibelen, Guds eget ord, skulle være mindre pålitelig enn pavens!" Absolutt ikke. Guds ord står uendelig høyt over et menneskes ord. Men for det første er pavens ord, når han taler på kirkens vegne, det vil si på Kristi vegne, ikke et rent menneskelig ord, men uendelig mere. Og for det annet gjelder det nettopp å bli forvisset om hvorvidt bibelen, i den form vi har den, er Guds åpenbaring. Den Bibel vi eier er et utilstrekkelig grunnlag, en utilstrekkelig norm for vårt religiøse liv. For hvem sier oss at den er Guds ord? Dersom de hellige forfattere levde, dersom vi i det minste hadde deres opprinnelige håndskrift, ja, da kunne man slå seg til ro. Og heller ikke da. Vi hadde da bare en menneskelig garanti, og den er ikke tilstrekkelig, når det gjelder guddommelige ting. Men de hellige forfattere er døde, og av deres bøker har vi bare avskrifter og ofte feilaktige oversettelser,

Hvem forvisser oss om at den lære de inneholder og den religiøse erfaring de fremkaller virkelig har sin kilde i Gud?

"Bibelen selv", pleier mange å svare. Men dette er hva man kaller. "at bevege seg i en sirkel". Det er til syvende og sist å tale som så: "Jeg tror hva Bibelen lærer, fordi Bibelen er Guds ord; og jeg tror at den er Guds ord, fordi Bibelen lærer det." - "Men det er den Hellige Ånd selv," svarer andre, "som forvisser oss om at Bibelen er av Gud; det er Ham som lar oss forstå og føle hva den inneholder. Vi har enhver vår egen indre erfaring, vår opplevelse, som lar oss erkjenne at Jesus er Gud og at hans ord er guddommelig sannhet. Der utgår jo fra hans person og hans ord en så inderlig vederkvegelse, at vi ikke kan være i tvil om at evangeliet er kommet fra himmelen." Gjerne for oss. Det er sannelig ikke. katolikkene som nekter den Hellige Ånds virken i oss. Men hvorledes skjer det da at den samme Hellige Ånd sier til den ene at vi i nattverden eier Kristi legeme og blod; og til den annen at den bare er et sinnbilde for Kristi legeme? Hvordan kan den samme Hellige Ånd skape i hundrede forskjellige mennesker hundrede forskjellige anskuelser om en og den samme gjenstand? Hva er det for en Gud som på en så jammerlig måte villeder og forvirrer menneskeslekten?

Den indre opplevelse er noe velsignet, ja. Ingen har prist dens verd med større begeistring enn de katolske teologer og mystikere. Men kan en alltid selv skjelne mellom den opplevelse som fremkalles av den Hellige Ånd, og den som er en virkning av vår fantasi eller våre nerver? Augustin var sannelig en mann som både visste hva Gudsopplevelse er og eide intellektuelt skarpsyn nok til ikke å la seg bedra av fantasien. Allikevel sa han at han ikke ville tro på Evangeliet, dersom kirken ikke forvisset ham om at det er Guds ord. Og det som vi ikke "opplever", bør det altså tilbakevises? Blir Guds sannhet først sand når vi har opplevd den? Når der finnes i dag så mange som forkaster omtrent de tre fjerdedeler av Evangeliets innhold under påskudd at det er legendarisk utsmykning, så er det nettopp fordi de hadde forsøkt å "oppleve" hva som ikke kan oppleves i den betydning som de legger i dette ord. Likeså meget som rasjonalismen bidrog denne sneversynte og grumsede følelsemystikk til å undergrave hos mange den kristne tro.

Nei, selve Bibelen gir ingen visshet om Guds åpenbaring til dem som stoler på Bibelen alene; heller ikke deres opplevelse. Når de allikevel er så trygge på å eie Guds ord, så er det ene og alene i kraft av den katolske tradisjon, som engang for alle har stemplet de hellige bøker som hellige, På den katolske tradisjon hviler hele menneskeslektens tro på Kristus og evangeliet; også protestantenes tro.

"At vi i det hele tatt vet noe om den opprinnelige kristendom, skylder vi ene og alene fastsettelsen av tradisjonen, således som den ligger til grunn for katolisismen. La oss tenke oss, - hvilket jo kun er en akademisk overveielse, - at denne fastsettelse ikke var blitt foretatt, fordi gnostisismen, som forårsaket den, ikke var opptrådt; la oss videre tenke at den opprinnelige entusiasme hadde vedvart, da ville vi i dag så godt som intet vite om den opprinnelige kristendom." (Harnak, Dogmengeschichte, 4. Aufl. I. 345.)

XVI. Bibelen står over den enkeltes individuelle forstand.

Forøvrig fremgår det av selve Bibelens vesen og innhold at den enkelte ikke er egnet til under påskudd av personlighet egenrådig å tolke den. For hva er Bibelen? Den er et uttrykk for den guddommelige åpenbaring. Og åpenbaringen, hva forstår vi ved den? Åpenbaringen er et budskap fra Gud, gjennom hvilket Han meddeler oss seg selv og viser oss den vei ad hvilken vi når frem til Ham, "Ingen har noensinne sett Gud; den Enbårne, som er i Faderens skjød, Han har berettet derom" (Joh. 1). Guds evige ord som taler til oss, Guds evige kjærlighet som kommer oss i møte i menneskelig skikkelse, Jesus Kristus, i hvis person himmel og jord, tid og evighet, Gud og menneske, møtes i en - ufattelig dyp harmoni, for at alle mennesker gjennom Ham skal samles til Guds rike, dette er åpenbaringens opphøyede gode. Denne åpenbaring inneholder både den sannhet som alle må tro på, Guds vitnesbyrd, og den moralske orden som alle skal overholde for å leve som Guds barn og for å oppnå menneskets evige bestemmelse, saligheten i Gud.

Åpenbaringen er altså kristenhetens felles. gode, d.v.s. at den ikke henvender seg til den enkelte, for så vidt han er en individuell personlighet, forskjellig fra andre, men til alle for så vidt de lever og skal leve det samme liv i Gud og etterstrebe et mål som er felles for alle, nemlig den evige salighet. For hvor forskjellige menneskene enn er m.h.t. individuell karakter, sosial stilling eller nasjon, har de alle det samme evige endemål likesom alle har den samme menneskelige natur. Åpenbaringen er en guddommelig veiledning, som hjelper oss til å nå frem til vår felles salighet. Og derfor er den ikke først og fremst den enkeltes gode, men allmennhetens felles eiendom. Det er ikke den enkelte for seg selv, men samfunnet som ble innsatt som eier av de hellige bøker. Vi har vel adskillige skrifter i det nye testamente som ble sendt til private personer. Således skriver f.eks. Lukas for sin ven Teofilus både sitt evangelium og Apostlenes gjerninger.

Også Paulus og Johannes sender breve til enkelte medlemmer av kirken. Men evangeliets som brevenes innhold er ikke noe annet enn en del av den undervisning om Jesus, som fra begynnelsen av ble fremstillet i menighetens forsamlinger, hvor apostlene talte til kirken.

XVII. Det er samfunnets autoritet som forvalter samfunnets eiendom.

Dette gode, åpenbaringen, nettopp fordi det er allmennhetens felles gode, må forvaltes av allmennhetens autoritet. En lignelse fra vårt naturlige samfunnsliv anskueliggjør det for oss. Enhver stat har en lovgivning, hvis formål er å sikre samfunnets beståen og å gi menneskene muligheten til å utfolde sine krefter og evner, og derved å oppnå den menneskelige naturs fulle utvikling på det materielle og kulturelle område. Lovgivningen er samfunnets grunnvoll og vern. Enhver finner deri sin private fordel, fordi det er lovene som forsvarer ham mot egoistiske overgrep fra andre hold. Men da lovene er samfunnets felles gode, har den enkelte ingen rett til å tyde dem etter sine private

interesser eller tilbøyeligheter. Det er samfunnets rettmessige myndighet som fortolker og gjennomfører lovene etter det allmenne godes krav. For allmennhetens vel er betrodd samfunnets autoritet, etter den av Gud fastslåtte naturorden. Autoriteten alene har det vide blikk og den sanne forståelse av det som gavner det hele.

På en lignende måte er det med åpenbaringen. Den er det kirkelige samfunns lovgivning; den inneholder den guddommelige sannhet og den guddommelige orden, som de kristnes liv må innrettes etter, for å oppnå sin fullkomne utvikling. Den avgjørende autoritet til å forklare de hellige bøker, til å fremlegge deres bestemmelser om vårt liv med Gud, tilhører da ganske naturlig det kristne samfunns myndighet. Den alene sitter inne med fullmakten fra kirkens guddommelige lovgiver til å forvalte allmennhetens felles eiendom, åpenbaringen. Den alene har som følge derav også det dype blikk som trenger inn i Bibelens mysterier, det omfattende blikk, som overskuer de hellige bøker i deres sammenheng og deres uendelige betydning for menneskehetens skjebne, Enkelte protestantiske forfattere mener at vi tillegger kirkens autoritet den samme inspirasjon som vi hevder for den hellige Skrift selv, ja endog at vi tror på nye himmelske åpenbaringer hos paven. Det er en feiltagelse. Aldri har den katolske kirke fremholdt noe sådant; aldri har den villet være annet enn den ene store åpenbarings forkynder og vern. Men vi tror på en særskilt evne hos den kirkelige autoritet til med sikkerhet å erkjenne åpenbaringsens sanne mening; og dette i kraft av en særskilt bistand av Guds ånd, en nådegave som vi kaller "ufeilbarhet", og som Kristus skylder seg selv å meddele kirken, så fremt det må være hans hensikt å forsvare sin egen sannhet mot den menneskelige forstands svakhet og illusjoner.

["Den Hellige Ånd ble ikke forjettet Petri etterfølgere for at de skulle motta av Ham en ny lære, men for at de ved Hans hjelp trofast skulle verne om dem av apostlene forkynte åpenbaring." (Concil Vaticanum.)]

XVIII. Kan vi lese Bibelen "på egen hånd"?

Denne sannhet er vel ikke lett å fatte for den "moderne" ånd. Europa har mistet den store kulturskapende sans for samfunnsliv, som var eiendommelig for middelalderen. og har hengitt seg til individualisme, til en tilbedelse av "jeget", som ødelegger den sunne menneskelige utvikling.

Den moderne ånd gjør opprør mot den påstand at der skulle gis en bok som den enkelte ikke evner helt å forstå, Jo, den bok eksisterer. Jesus, Guds Sønn, som ble menneske, drog alt til sig, virkeliggjorde hva menneskeheten fra begynnelsen av hadde ant og stundet etter, skapte en ny menneskeslekt, inngjød alle folkeslag en ny ånd og et nyt liv, knyttet hele verdens skjebne til sin person, er et altfor vidtfavnende mysterium, for at en bok som har det som innhold, helt kunne fattes av den enkelte med hans begrensede forstand. Var Bibelen ikke større enn at hvilket som helst menneske maktet å tvinge den inn i sin trange synskrets, så var den ikke stort mere enn Koranen, og dens guddommelige opprinnelse var da bare en skjønn legende, en myte blant andre myter.

Heldigvis er Bibelen noe mere, ja, uendelig mer. Det er bare ett menneske som forstår Bibelen fullt ut, det er Kristus, Gudsmennesket. Og denne sin kunnskap om åpenbaringsens bok meddelte Han for så vidt som deres oppgave krevet det, bare til dem som Han sendte ut for å "lære alle folkeslag inntil verdens ende".

At enhver skulle læse Bibelen "på egen hånd", var et prinsipp som gikk ut på å høyne den enkelte. Men i virkeligheten oppnådde det bare å nedverdige Bibelen. Isteden for å få menneskene til gjennom Bibelen å oppløfte seg til Guds tanker og Guds hjerte, fikk man dem ofte til å finne i Bibelen en hjemmel for sine egne innskrenkede anskuelser, for sine svermeriske impulser og sin overtro.

XIX. Hvorledes den enkelte oppnår den sanne innsikt i Bibelen.

Skal derfor den enkelte kristen være utestengt fra Bibelens forståelse? Må han derfor gi slipp på retten til å lese Guds ord, til å la Guds sannhet og trøst direkte innstrømme i sin sjel? Tvert om! Kirken anbefaler det som en religiøs øvelse av det største verd, fordi Skriften er som en helligdom, hvor vi fornemmer Guds stemme, hvor vi mottar guddommelige inngivelser til forøkelse av vår overnaturlige livskraft. Vi har full frihet til å granske Guds ord, til med andakt å trenge inn i det, til å la Guds ånd virke i oss. Læremyndigheten setter ingen grenser for den frihet vi besitter til som kirkesamfunnets lemmer å oppfylles av det gode, som er alle lemmers felles eiendom; den advarer oss bare mot å glemme at vi nettopp bare er lemmer av det kristelige samfunn og ikke hode, mot å hengi oss til den overtro at frihet og autoritet skulle være motsatte ting, den advarer oss mot å oppstille våre personlige inntrykk mot den visdom som samfunnets autoritet fikk av Kristus for å verne om samfunnets felles eiendom.

Men nettopp ved å underkaste seg læremyndigheten, som har fått i oppdrag fra Kristus å forklare åpenbaringsens mening, har den enkelte de beste betingelser for dypere å trenge inn i Guds ord, Menneskets individuelle forstand har ikke det dype og klare blikk, som skal til for i dens fulle betydning å fatte en lære av så uendelig rekkevidde at hele menneskeslektens evige skjebne avhenger av den. Den enkelte ser bare seg selv, eller lider i det minste under den svakhet å ville forklare alt ut fra sine personlige tilbøyeligheter. Så ser han i Bibelen bare det som svarer til hans egne tanker, fantasibilleder og fordommer, haker seg fast i en tekst, som han mener å kunne tyde etter sin privatmening, uten å ta hensyn til sammenhengen, og kommer til slutt til en beklagelig misforståelse av åpenbaringsens ord.

Men ved å forene seg med kirkens forstand, og således innordne seg under den frelsesinstitusjon som Kristus har innstiftet for alle folkeslag i alle tider, får den enkelte den fornødne tilførsel av intellektuell energi, hans åndelige evner blir opphøyet og beriket i forening med kirkens universelle geni, som omfatter hele menneskeheten i dens forhold til Kristus; "hans egen religiøse erfaring, hans personlige inspirasjon blir dypere og dypere.

Den personlige inspirasjon, d.v.s. Guds virksomhet i enhver sjel for å opplyse den, styrke og begeistre den, det er en kjensgjerning som ingen katolikk vil benekte, med mindre han ikke har en anelse om katolsk liv og fromhet. Men denne personlige inspirasjon er avhengig av den store sosiale inspirasjon, åpenbaringen, som er sendt til hele menneskeslekten. Derved vil vi ikke si at Gud skulle gi avkall på sin makt å tale til den enkelte direkte. Men Han har laget sin frelsesorden således at vår første forbindelse med Ham skjer gjennom den undervisning Han har gitt menneskeheten i det hele tatt. Når vi lever i Gud, når vi er i stand til å fornemme hans stemme i oss og til å føle den Hellige Ånds draging, så skylder vi det nettopp den opprinnelige og alminnelige nådegave, den store åpenbaring ved hvilken vi fikk kunnskap om Gud og de første tilskyndelser til å søke Ham. Den individuelle inspirasjon kan derfor umulig stå i motsetning til den alminnelige opplysning som Gud har gitt det kirkelige samfunn; ellers måtte vi forutsette en selvmotigelse i Gud. Og jo inderligere den enkelte sjel fordyper seg i den sosiale åpenbaring, i desto gunstigere vilkår befinner den seg for å motta en rikere utstrømming av det guddommelige lys og den guddommelige livskraft.

Så som de kilder, som veller frem i fjellets og skogens ensomhet ved et hemmelighetsfullt samspill av naturkrefter får sitt vann fra det store ocean, således blir de individuelle inngivelser i den enkeltes indre, ensomme sjeledyp fremkalt av den store åpenbaring, som kirken forkynner i Guds navn og med Guds autoritet.

XX. Kirkens forhold til Evangeliet.

En innvending ligger her nær. "Hvis Bibelen er uforståelig for meg, kan en spørre, hvorledes blir den så klar for den kirkelige læremyndig het? Er det ikke den samme bok med de samme uendelig dype og høye tanker, og er det ikke også mennesker som er bærere av denne læremyndighet?" Jo, Men kirken erkjenner ikke den guddommelige åpenbaring først og fremst gjennom det skrevne Guds ord, men gjennom sin levende organiske forening med Kristus. Den leser ikke bare Evangeliet, men lever det, den øver det, den bærer det i seg som en alltid virksom sjel, fordi kirken er ett med Evangeliets opphav, Kristus. Altfor ofte oppfatter man kristendommen bare som et læresystem med en bok som kilde. Det er en feiltagelse. Aldri medgir vi at Jesu evige sannhet og Jesu evige liv skulle være helt innesluttet i noen små bøker, hvorav flertallet øyensynlig er leilighetsskrifter. Kirken var før det skrevne Evangelium. Den avhenger ikke av en bok. Tvert imot, det var kirken som frembrakte boken som et delvist uttrykk for det ekte og fullkomne Evangelium, nemlig det liv som Kristus gjennom sin lære og sin Hellige Ånd nedla i kirkens skjød og uten opphør oppholder gjennom sin mystiske forening med den. Det er det fullkomne og alltid levende Evangelium som kirken er knyttet til. Det skrevne Evangelium har bare for så vidt betydning og overnaturlig livskraft som det henger sammen med det hele Evangelium som lever i kirken. River en seg løs fra kirken, kan han vel ha det skrevne Evangelium. Men det har da opphørt å være lys og liv; det er da bare en død bok, likesom et øye som er løsrevet fra organismen, har opphørt å være et øye.

XXI. De som ubevisst tilhører kirken.

At der finnes en mengde kristne, som ikke anerkjenner kirken og allikevel lever i samfunn med den sanne Gud, gjennom den sanne Kristus, innrømmer vi gjerne. Men det beviser bare at der finnes oppriktige hjerter hele verden over; og Gud ser fremfor alt på et oppriktig hjerte for å utgyde sin ånd, Er hjertet oppriktig, elsker det sannheten, er det rede til å anta den så snart den viser seg i tilstrekkelig klarhet for å overvinne gamle fordommer, er det især ydmykt og rent, så er det ikke skilt fra kirken. Uten å ane det, tilhører det det ene store samfunn, som Kristus har skapt og besjelet med sin ånd, og får andel i den velsignelse, som utgår fra den kirkelige organisme. Men for alltid står denne sannhet fast at kirken alene kan sette oss i forbindelse med Kristus, fordi det er en grunnsannhet i kristendommen at Kristus og kirken er én person; den alene gir oss en fullgyldig forsikring om at vi lever i samfunn med den sanne Gud.

XXII. Autoriteten utvikler personligheten.

Vel står vi under en autoritet. Men etter alt det som er blitt sagt, er det klart at den ikke kuer, men frigjør; at den ikke innskrenker, ikke nedverdiger, men utvider og oppløfter, fordi den er Jesu egen. Den kan ikke stille seg mellom Gud og oss; den river tvert om ned den skillevegg som skjuler Gud for oss, vår falske individualisme, vårt hovmod og våre illusjoner. Når kirkens autoritet har gjort hva det er dens oppgave, Guds navn å forvise oss om den ekte, uforfalskede åpenbaring, så trekker den seg tilbake, for å la sjelen fordype seg i Gud, betrakte og omfavne Ham med en desto større begeistring og inderligere fred, jo mer sjelen kjenner seg sikret mot de villfarelser, som alltid lurer på mennesket, når det er overlatt til seg selv eller sine like. Først da begynner det egentlige samliv med Gud. Først da hører sjelen hans stemme og taler til Ham uten frykt for innbilning eller svermeri. En velsignet følelse av frihet, av sunnhet og fred oppfyller den, fordi den har innordnet seg under den guddommelige visdoms orden.

Der er dem som smiler over denne orden og med foraktelig medynk taler om formynderskap. Stakkars ideologer! Er det da så vanskelig å frigjøre seg fra den innbilning at menneskets frihet skulle være en absolutt frihet? Ikke å ha noen autoritet over sig, det er eiendommelig for Gud alene. Å være fri betyr for oss mennesker å være uavhengig av de makter, som i religiøs hensende er våre like; men ikke å være uavhengig av den av Gud fastslåtte orden. En menneskehet med en sådan rett til en absolutt ubundenhet eksisterer ikke; den kan ikke eksistere; ellers ville mennesket være Gud.

XXIII. De store kristne.

Hvor virkelighetsfjerne den katolske kirkes motstandere er i sin forakt for autoriteten; hvor ynkelig de tar feil, når de mener at kirken undertrykker det personlige liv, kan de selv se, når de gjør seg den umake å betrakte katolisismen i de store skikkelser som den har frembrakt. Er vår religion en tvangsinstitusjon, en støpt form, som intet hensyn tar til personlige anlegg og virker knugende på alt personlig initiativ, hvordan kan da katolisismen fremstille seg i så uendelig forskjellige skikkelser? Augustinus, Bernardus. Franciskus fra Assisi, Dominikus, Tomas fra Aquino, Ignatius fra Loyola, Birgitta, Teresia o. s. v., var alle katolikker; alle trodde på kirkens dogmer og øvet lydighet overfor kirken. Og dog har enhver sitt særpreg, sin personlighet, til tross for kirkens påvirkning, eller heller: takket være kirkens påvirkning. Nettopp fordi de mottok av kirken den sanne åpenbaring med full visshet, nettopp fordi de hadde en fullkommen bevissthet om at vårt religiøse liv er et samliv i et organisk samfunn kunne de så fritt og mektig heve seg til Gud og virkeliggjøre de guddommelige inngivelser i et hellig levnet. Kirkens påvirkning går nettopp ut på å sette sjelen i sådanne forhold, at den møter sin Gud i full frihet og fred, sikret mot villfarelser, frigjort fra den falske personlighet, egoisme.

[De som beskylder autoriteten for å ville "kue ånden" og mener at den opprinnelige kristendom var en helt ubundet mystisk-entusiastisk bevegelse, anmodes om nøye å overveie apostelen Paulus' opptreden overfor tungetalerne i Korint. 1. Kor. 14.]

Og likeså litt som kirken stod hindrende i veien for den enkeltes personlige religiøse utvikling, øver den et trykk på den foretagsomhets ånd som besjeler de store personligheter. Der finnes ikke noe kirkesamfunn, hvor det private initiativ utfolder seg med en sådan rikdom av livsglede og handlingstrang som i det katolske. Det var f. eks. ikke gjennom. pavelig befaling at de religiøse ordener oppstod, at misjonsselskaper dannet sig, at Tomas fra Aquino skrev sin Summa theologica, at Dante diktet sin Divina comedia, at Tomas av Kempis skrev Kristi etterfølgelse, at så mange storslagne foretagender på alle områder ble besluttet og gjennomført. Ja, endog kirkens reformasjon var ofte en frukt av privat initiativ. Bernardus, Birgitta av Sverige, Katarina fra Siena, og mange andre hellige menn og kvinner, som arbeidet for gjenopprettelsen av den kristelige ånd i det kirkelige hierarki, følte seg ikke svekket i sin virksomhet, fordi de i ærefrykt høyet seg for kirkens autoritet. Det var tvert imot denne ærefrykt for noe hellig, for noe guddommelig de oppdaget i kirken, som gav dem kraft til å kjempe mot de menneskelige skrøpeligheter, som alltid truer med å fornede og forvanske opphøyede idealer.

XXIV. Kirkens forfallsperioder.

"Den trenger altså likevel reformasjon, deres kirke, skjønt den skal være "Kristi legeme"", innvender enkelte. Ja, for de fleste av kirkens motstandere er det store bevis mot autoriteten dette, at autoritetens bærere ikke alltid står på høyden med det religiøse ideal. Når alle andre argumenter svikter, fremkommer de med forferdelige historier, snart sanne, snart oppdiktete, i de fleste tilfeller tendensiøst overdrevne. Da får vi høre om forkomne prester, om verdslige, pengegriske, maktlystne, vellystige biskoper og paver; og mang en predikant, som drar til felt mot kirken, føler seg kanskje fristet til å takke Gud fordi Han lot romerkirken få en Aleksander Borgia, for endelig å ydmyke det hovmodige "ufeilbare" pavedømme.

En Aleksander Borgias, og overhodet alle dårlige katolikkens moralske usseldom beviser noe, ja, men ikke det som var tilsiktet, Den beviser det motsatte; den beviser nettopp at en guddommelig kraft er med kirken for å være dens vern mot den menneskelige naturs ondskap eller svakhet, så vel som mot forfølgere og potentater. At de mennesker som sitter inne med autoriteten, til visse tider er Kristus uverdige, det er ikke noe bevis mot den kjensgjerning at Kristus har innstiftet en autoritet; heller ikke mot selve autoritetens guddommelige verdighet. Det beviser bare at den kirke som kan overstå de prøvelser som den overstod, i grunnen ikke er noen menneskelig makt. Og isteden for å undergrave vår tillit til hierarkiet, gjør det den sterkere, da hierarkiets guddommelige grunnvoll under sådanne prøvelser viser seg i et klarere lys.

Man pleier å forherlige det 16. århundres "reformatorer", fordi de skulle ha avkastet et åk, idet de nektet å adlyde det "romerske Babylon". Vi derimot beklager dem, fordi de ikke eiet kristelig sans nok for å skjelve det evige bakom det timelige, det guddommelige bakom det menneskelige. Vi katolikker, hvis trosliv skal være så forkrøplet, så usselt og så fattig, vi evner det. Vi forkaster ikke det gode på grunn av det onde, som alltid i denne verden blander seg sammen med det gode. Sant nok at vi sørger over kirkens forfald til visse tider. Det gjør oss ondt å se at alle opphøyede ting lider av menneskenes medfødte skrøpeligheit. Men vi kan ikke oppgi troen på en av Kristus selv skapt autoritet på grunn av mere eller mindre lange perioder av moralsk nedgang; især når vi - hva våre motstandere med en opprørende urettferdighet altfor ofte unnlater å gjøre - ved siden av de uverdige paver, biskoper, prester og munkes, betrakter det uendelig større tall av helgener, av edle menn og kvinner, som er kirkens pryde og glede, den uendelig større sum av moralsk skjønnehet, som i autoritetenes virksomhet har skapt i verden.

Selv om man betrakter kirkens liv bare med den naturlige fornuft, med litt historisk sans og sans for den virkelige menneskehet, kommer man til den slutning at den må bestå i kraft av noe overmenneskelig. Vi katolikker ser imidlertid på den med en enda høyere evne, med vår tro. Kirken er nemlig et mysterium og kan ikke helt fattes med fornuften. I kirkens "menneskelige" autoritet ser vi Kristi egen, i kirkens "menneskelige" lover hans evige visdom, i dogmene hans evige sannhet; i den menneskelige samfunnsform med dens svakheter Kristi mystiske legeme, likesom vi i Kristi "trells Skikkelse", i Kristi naturlige legeme, så som det viser seg for oss i domhuset og på Golgata, forhånet, sønderrevet av piskeslag og korsfestet, oppdager Guds Sønnens opphøyede person.

XXV. Den katolske lydighet er et tegn på en mere utviklet personlighet.

Først når en har vunnet frem til dette overnaturlige syn på kirken, forstår han hva kirken er. Men da opphører også enhver fornemmelse av tvang. For det er Kristus vi høyer oss for, og Kristus utøver ikke noen tvang på sjelen, selv om Han drar den til seg med en uimotståelig makt. Hans virken i sjelen er nettopp det å skape den gode vilje. Vi lar oss dra av kjærlighet til Ham. Likeledes adlyder

vi kirken i kraft av den samme kjærlighet som den Hellige Ånd skaper i vårt indre. Er der noe mere fritt, edelt og inderlig enn kjærligheten?

De beskyldninger som vi får høre om åndstyranni, tvangstrøye, upersonligkristendom o.s.v., tar vi for det som de i virkeligheten er, uttrykk for tilvante fordommer, for uvitenhet eller frafalne katolikkens lidenskap, fraser av mennesker som i de fleste tilfeller har en oppriktig vilje til å tjene sannheten, men ikke vil gjøre seg den umake å få rede på den sanne katolisisme, så sterkt er de blitt påvirket av romaners og partisk historieskrivnings autoritet. Vi unnskylder dem imidlertid; for hvis enhver sannhet først erkjennes til bunns når man har opplevd den, så er det fremfor alt tilfelle med de katolske sannheter. Disse mere enn hvilke som helst andre er livssannheter, livsverdier, ikke bare teori.

At lydigheten imot kirkens autoritet undertiden krever selvfornektelse, skal ikke bestrides. Det overnaturlige syn på kirken, i hvilket vår lydighet har sitt utspring, som overhodet alt kristelig liv, møter i vårt indre vår syndige egoismes motstand; og vår kjærlighet til Kristus er ikke alltid sterk nok til med letthet og glede å overvinne vår egenkjærlighet. Men er kanskje selvfornektelsen noe fremmed i kristendommen? Har ikke Kristus formulert en av kristendommens grunnlover i disse ord. "Vil noen komme etter meg, da fornekte han seg selv"? (Mat. 16, 24.) Har Han ikke sagt: "Den som finner sitt liv, skal miste det og den som mister sitt liv for min skyld, skal finne det"? (Mat. 10. 39.) Er det ikke også selvfornektelse å tro på Treenigheten, på Kristi guddom og andre sannheter som overstiger vår naturlige fornufts fatteevne? Ja, der skal ydmykhet til for å være en lydige katolikk. Men så langt fra at den kristelige ydmykhet er noe nedverdiggende, er det tvert imot den som mest adler et menneske. Ydmykhet er sannhet. Den fremgår av den dype innsikt at Gud alene er av seg selv, mens vi er av Ham; den fremgår også av den sanne kjærlighet til Gud, som gjerne samtykker i å være intet like overfor Ham som er alt. Ydmykhet er noe edelt; for den frigjør oss fra det styggeste, det laveste, det mest perverse og dødbringende som gis: hovmod.

Avslutning.

Nei, der finnes intet i den katolske autoritet som undertrykker, intet i den katolske lydighet som fornedrer. Autoriteten er et uttrykk for den guddommelige visdom. Ved å adlyde den synker vi ikke ned på et lavere trinn av menneskelig verdighet, men oppløfter oss til et høyere, idet våre tanker og vårt hjerte forbinder seg med Kristi tank og Kristi hjerte, og på denne måte lutres for alt det som svekker, forvansker og forminsker personligheten. Der er tre åndelige stormakter som bidrar til å utvikle vår lydighet overfor kirken, og alle tre er kilder til åndelig energi: Troen på kirkens enhet med Kristus; kjærligheten til det kristne samfunn; streben etter ydmykt å sette den guddommelige orden og de guddommelige kjensgjerninger høyere enn våre tilbøyeligheter og forutfattede teorier.